GLOTODIDACTICA ŞI DIMENSIUNEA CURRICULARĂ A FORMĂRII COMPETENȚELOR SOCIOCULTURALE ÎN CADRUL UNEI EDUCAȚII UMANISTE

Olga STAHI, Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine

Le présent article se propose d'attaquer le domaine de la glottodidactique du point de vue de la formation des compétences socioculturelles et de leur dimension curriculaire, à l'intérieur d'un système d'éducation humaniste et à la base des valeurs (fondamentales, européennes, nationales, individuelles).

În prima parte a studiului am atacat termenii de lingvistică, didactică şi glotodidactică. Dacă lingvistica se vrea ca disciplină ce studiază limba la modul general (F. de Saussure), atunci didactica examinează metodologia predării oricărei discipline, iar glotodidactica semnificând didactica limbilor ca disciplină ce analizează şi implementează diferite metode de învățare a limbilor străine. Ceea ce avantajează glotodidactica este faptul că aceasta preia anumite date din lingvistică, filosofie, sociologie şi psihologie pentru a-şi atinge scopurile propuse. Istoria conceptului de didactică este dezvăluită pe parcursul primului capitol cu referințele de rigoare. Alt aspect pus în evidență în capitol este diferența dintre cele trei noțiuni şi unde se enumeră şi sunt analizate principiile didacticii şi diferențele dintre tipurile de limbă franceză predate: *franceza-limba maternă, franceza – limba străină* şi *franceza – limba secundă,* examinate şi din punctul de vedere al statutului de limbă, de context, de persoană şi de didactică. La fel se pune accent pe raportul conflictual existent între lingvistică şi didactică. Anume aceste două discipline permit a elimina anumite ambiguități şi a da învățării limbilor un

statut pe care aceasta îl merită cu adevărat. Didactica limbilor străine este considerată şi o artă ce a evoluat foarte mult pe parcursul acestui secol şi care se află în perpetuă căutare şi implementare de noi şi noi metodologii, tehnici, metode de predare/învățare/evaluare.

Capitolul doi al cercetării noastre s-a axat pe analiza documentelor curriculare europene şi naționale şi pe necesitatea formării competențelor socioculturale, accentuată fiind importanța utilizării documentelor educaționale ce reprezintă un suport pedagogic în formarea, transmiterea şi acumularea competențelor metodologice ale profesorului. Aici am abordat problema Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) [1], acesta constituind şi o platformă de discuții, reflecții şi proiecte oferind o bază comună pentru elaborarea diverselor programe ce se referă la limbi străine, examene şi manuale la nivel european, având şi unele puncte slabe, dar care deschide perspective pentru noi dimensiuni educaționale, dovedeşte avantajele elaborării unui astfel de document elaborat de către Consiliul Europei, mai mult document care tot mai mult este solicitat şi de țări cu sisteme educaționale din afara Europei (Africa, Amercia Latină şi de Nord). Este remarcat faptul că elevul reprezintă un actor social care ştie să-şi mobilizeze competențele pentru a ajunge la un rezultat satisfăcător, capabil ulterior să contribuie la dezvoltarea comunicării.

Un alt aspect evidențiat este reliefarea criteriilor şi descriptorilor pentru toate nivelurile comune de referință ale competențelor din CECRL *(A1, A2, B1, B2, C1, C2)* prin norme, teste şi examene cu scopul de a facilita comparația dintre diferitele sisteme de calificare.

Acest capitol expune importanța curriculumului național [2] în care se includ diferite noțiuni şi tipuri de competențe. La fel este abordată tema competențelor socioculturale în educație şi în predarea/învățarea limbilor străine. Am încercat să demonstrăm că educația socioculturală trebuie să fie o necesitate stringentă pentru a răspunde exigențelor formării unui HOMO EUROPAEUS armonios dezvoltat de pe băncile şcolii, pentru dezvoltarea intereselor şi atitudinilor socioculturale şi interculturale ale unui cetățean activ şi flexibil la nevoile contemporaneității. Aici propunem diferite viziuni asupra acestui tip de competențe, exprimate de către diferiți lingvişti, didacticieni şi glotodidacticieni, dar şi conform curriculumului menționat. Capitolul mai include caracteristicile mediului de formare a competențelor socioculturale, mai ales ideea că cea mai potrivită învățare a limbii străine depinde de cunoaşterea şi înțelegerea culturii acesteia, deci o altă cultură nu poate fi bine asimilată decât prin intermediul limbii acesteia şi invers.

Un alt compartiment analizat în capitolul doi ținteşte specificul competențelor socioculturale, unde este promovată necesitatea cunoaşterii valorilor şi credințelor partajate de anumite grupuri sociale în alte regiuni sau în alte țări care sunt esențiale pentru comunicare. Se mai pun în evidență

componentele competenţelor socioculturale care servesc la sensibilizare, la încrederea în sine, înţelegerea altor moduri de comportament şi de gândire în măsura în care permit exprimarea punctului de vedere. Se mai accentuează dinamica formării şi evaluării competenţelor socioculturale în diferite documente şi manuale, această progresare necesitând o abordare pedagogică bine conturată pentru organizarea programelor de studii. Deci, în acest domeniu, principiul progresării spiralate trebuie să ţină cont de tipul limbii franceze predate *(maternă, străină, secundă)*, de complexitatea disciplinei *(fonetică, semantică, gramatică, lexic)* şi de dezvoltarea intelectuală şi psihologică a elevului *(ciclul primar, gimnazial, liceal)*, referindu-ne la diverse documente ce prevăd formarea competenţelor socioculturale la elev. Acest capitol reflectă, în deplină conformitate cu principiile curriculumul naţional, dinamica şi nivelurile de sensibilizare (ciclul primar), formare (ciclul gimnazial) şi aprofundare (ciclul liceal) socio/interculturală a elevului şi unde se analizează diversitatea culturilor studiate (cazul ţărilor francofone), se insistă asupra conştientizării *toleranţei interculturale* în scopul acceptării altor culturi şi asupra dezvoltării competenţelor socio/interculturale. Prin cultură se înţelege că oamenii comunică unii cu alţii în scopul de a crea noi semnificaţii, noi reguli pentru a răspunde la nevoile unei anumite situaţii din viaţă.

Un ultim aspect din acest capitol vizează *standardele* de eficienţă ale învăţării limbilor străine, ce orientează acţiunile educative în scopul sprijinirii şi stimulării învăţării. În ceea ce ţine de limbi străine, se poate menţiona faptul că standardele de eficienţă reprezintă nivelul de cerinţe institutionalizate pentru fiecare ciclu de formare şcolară ce permit autorităţilor să măsoare nivelul de dezvoltare a abilităţilor lingvistice, socioculturale, metodologice, interdisciplinare, civice, corelate cu nivelul de formare a elevilor admişi la gimnaziu, liceu şi la examenul de bacalaureat.

În capitolul trei al lucrării, cu prisosinţă practic, sunt supuse cercetării rolul, actualitatea şi eficacitatea formării şi evaluării competenţelor socioculturale în cadrul manualelor naţionale de limba franceză. Procedăm la o analiză a activităţilor textului la nivel de debutanţi, de gimnaziu şi la nivel de liceu. Autorii de manuale propun varii activităţi didactice în baza textelor şi a unităţilor tematice studiate. Analiza a permis să depistăm eficacitatea şi actualitatea unor metode moderne, precum *conversaţia, expunerea, dialogul, jocul de rol, audierea, explicaţia,* toate utilizate în manualele pentru clasele a III-a , a VIII-a şi a XI-a de limba franceză străină.

În privinţa metodelor de cercetare a competenţelor socioculturale, am făcut uz mai mult de metoda analizei şi comparaţiei. Ca rezultat am intervenit modest cu unele sugestii şi recomandări, făcute pe baza activităţilor didactice de nivelurile A1, A2 şi B1. Mai mult, am propus o nouă unitate tematică de ordin sociocultural la nivel de liceu cu titlul *„Să salvăm patrimoniul nostru*

cultural!", unde este pusă în valoare şi didactizată activitatea celor trei cântărețe basarabence: Maria Drăgan, Maria Bieşu şi Maria Cebotari, cu scopul de a promova şi păstra valorile naționale prin intermediul activităților realizate la nivel de vocabular tematic cultural, dar şi la nivel de gramatică, fonetică, semantică.

Astfel, putem constata că datorită învățării limbii străine, elevii au posibilitatea să-şi formeze personalitatea, concepția şi mondoviziunea, prin cultuvarea competențelor socioculturale, care vizeaza atât formarea unei culturi străine, cât şi a propriei culturi, în spiritul unei educații umaniste, axată pe valori fundamentale, general-umane, europene, naționale, inclusiv individuale.

Bibliografie:

1. *Cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer*. Conseil de l'Europe: Les Editions Didier, 2001. ISBN 9782278050758.
2. GUȚU, I., COTELEA, M., VORONIUC, S., VASILACHE, C., PETCU, T. *Curriculum de Français pour les classes bilingues*. Chişinău: CEP USM, 2008. ISBN 978-9975-70-788-6.

Recomandat:
Ion GUȚU, dr., conf. univ.